

СКУЛЬПТУРНЕ МИСТЕЦТВО СТАРОДАВНЬОЇ ГРЕЦІЇ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Стаття присвячена історії розвитку скульптурного мистецтва Стародавньої Греції, особлива увага зосереджена на описі періодів формування скульптури.

Ключові слова: скульптура, Стародавня Греція, курос, кора, людське тіло.

Abstract

This article is devoted to the history of the development of sculptural art of ancient Greece, special attention is focused on the description of the periods of sculpture formation.

Keywords: sculpture, Ancient Greece, kouros, kore, human body.

Вступ

Стародавня Греція залишила чимало пам'яток культури, та її скульптурне мистецтво належить до однієї з найбільш відомих й, пройшовши довгий шлях розвитку, стало еталоном для митців сучасності. Саме скульптура першою потрапила в поле зору сучасних дослідників, так як збереглася у значній кількості серед руїн храмів та на надгробках. Скульптура давньогрецького періоду має надзвичайно вагомое значення в історії західного мистецтва, а галузь наукових досліджень давньогрецької скульптури продовжує розвиватися та отримувати все більше нових матеріалів.

Мета дослідження – простежити періоди формування та розвитку скульптури Стародавньої Греції.

Результати дослідження

Першим періодом формування скульптурного мистецтва Давньої Греції вважається архаїчний (VII - VI ст. до н.е). Скульптура цього періоду відзначається своєю недосконалістю і відображає здебільшого узагальнений образ людини, обмежуючись фігурами чоловіків та жінок. Майже протягом всього архаїчного періоду статуї дотримуються правила фронтальності та зображуються у статичній позі. Скульптури юнаків носять назву куроси та зазвичай зображуються оголеними, переважно мають меморіальне значення. Основними матеріалами для виготовлення скульптур були вапняк, мармур, теракот, бронза, дерево, а також рідкісні метали [1].

Найбільш відомою скульптурою архаїчного періоду вважається «Аполлон Тенейський», знайдений поблизу Коринфа. В цьому куросі дотримане правило фронтальності, що проявляється в розташуванні статевих органу, пупка, грудей та носу на одній прямій. Варто зазначити, що ліва нога фігури виступає вперед, що є характерною рисою скульптури вказаного періоду. Зображення статуї «Аполлона Тенейського» подано на рисунку нижче (рис. 1).

рис. 1 – «Аполлон Тенейський».

Вже у VII ст. до н.е. були представлені вапнякові жіночі скульптури на Криті та Пелопоннесі, що називаються корами. Першою мармуровою скульптурою жінки вважається «Кора, присвячена Делосу». Ця статуя перевищує справжній зріст жінки того часу, одягнена у довгу сукню з тонким поясом на талії [2]. Зображення статуї подано нижче (рис. 2).

рис. 2 - «Кора, присвячена Делосу». Афіни, Національний музей.

Наступним періодом є класичний, що став періодом розквіту Стародавньої Греції та її культури (V – IV ст. до н.е). Найбільш поширеною тематикою скульптури цього періоду є зображення атлета, статуї набувають динамічного виду. Першою скульптурою із зображенням людини у русі є витвір Мирона – «Дискобол». На жаль, оригінал скульптури був втрачений у Середньовіччі, тому зараз ми можемо бачити лише її копію. «Дискобол» символізує переможця змагань із метання диска та зображений у момент перед кидком диска [3]. Зображення вказаної скульптури подано на рисунку нижче (рис. 3).

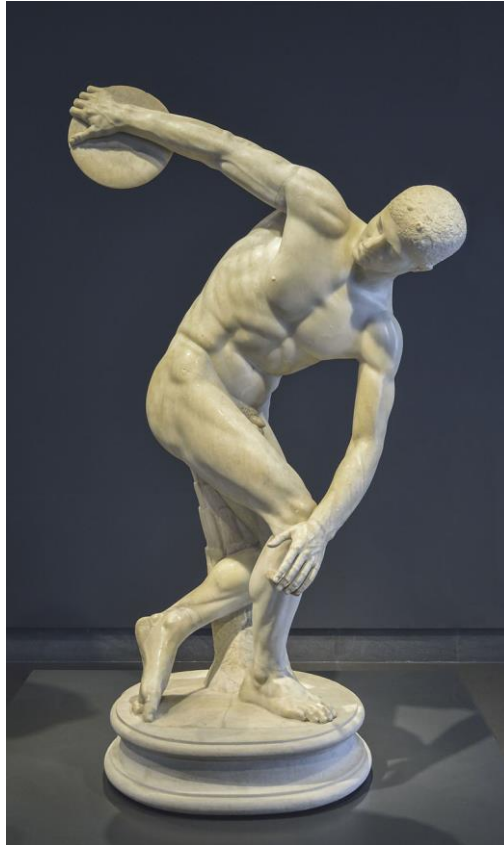

рис. 3 – «Дискобол».

Ще одним видатним скульптором класичного періоду є Фідій. Основною тематикою робіт Фідія було створення пантеону богів, за що він отримав друге ім'я – творець богів. Фідій був уродженцем Афін та навчався мистецтву скульптури у двох школах: Гелія та Агелада. Серед творінь давньогрецького митця почесне місце займає статуя Зевса Олімпійського, встановлена у храмі Зевса в Олімпії, що виготовлена із золота та слонової кістки. Цей витвір належить до античних Семи чудес світу. На даний момент скульптура втрачена. Окрім цього Фідій створив 13 скульптур для Дельфійського храму Аполлона, а також статую Афіни Лемнії, яка також була втрачена.

Скульптором періоду пізньої класики є Пракситель, відомий статуєю Гермеса з немовлям Діонісом, Афродітою Кнідською та іншими. Його роботи втілюють красу та витонченість [4]. В давнину статую Афродіти Кнідської вважали найкращою скульптурою всіх часів. Стиль роботи Праксителя наслідували учні та сини, серед них Кефісод Молодший і Тімарх, яким вдалося перенести його і на схід.

Отже, класичний період становлення скульптури Стародавньої Греції має суттєві відмінності від архаїчного. На зміну статиці приходить динаміка, відображення пропорцій та анатомії людського тіла стає досконалим, а обсяги створення скульптур масштабними. Давньогрецький філософ Плутарх стверджував, що у Афінах було більше статуй, ніж живих людей.

Елліністичний період тривав від смерті Олександра Македонського до завоювання країн Східного Середземномор'я Римом (323 р. до н.е. – 30 р. н.е.). Вперше дитина стає прототипом для пластики, також

зберігається постать жінки у скульптурі від попереднього періоду, додається думка про безпорадність людини перед владою долі.

У 1820 р. на острові Мілос було знайдено мармурову статую Афродіти, яка носить назву Венера Мілоська. Статуя відтворює ідеал краси жіночого тіла того часу. Нині скульптура знаходиться у Луврі. Зображення статуї подано на рисунку нижче (рис 4).

рис. 4 – «Венера Мілоська».

Унікальним творінням є скульптура, висічена з цільного мармурового блоку «Лаокоон та його сини». Сюжетом скульптури є смертельна боротьба Лаокоона та його синів зі зміями. Сюжет взятий із оповідей про Троянську війну. Вказана скульптура є мармуровою копією, так як оригінал, виконаний у бронзі, не зберігся. Зображення скульптури подано на рисунку нижче (рис. 5).

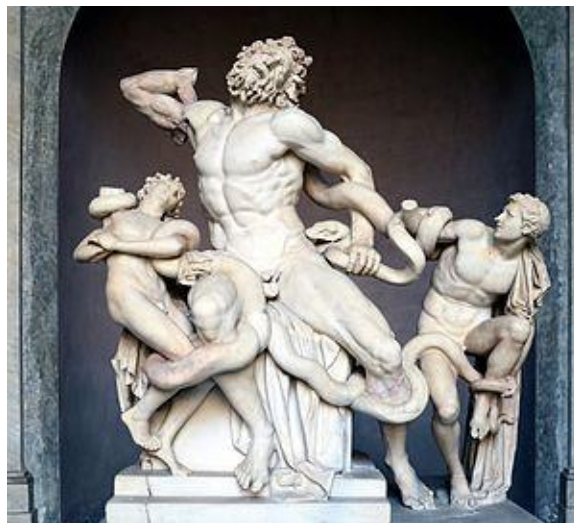

рис. 5 – «Лаокоон та його сини».

Висновок

Розглянувши етапи становлення скульптурного мистецтва Стародавньої Греції, було прослідковано зміни у стилях творення скульптур, описано найбільш відомі пам'ятки скульптури кожного періоду та їхні основні риси.

Скульптура Стародавньої Греції стала фундаментальною у пластиці, хоч багато скульптур були знищені чи загублені. На всіх етапах формування скульптури прослідковується возвеличення та захоплення людським тілом, адже на думку стародавніх греків, лише у прекрасному тілі може жити прекрасна душа.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Архаїчна Греція [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/Архаїчна_Греція#Скульптура (дата звернення 20.04.2022).
2. Mark D. Fullerton .Greek Sculpture. Chichester, West Sussex: John Wiley & Sons Inc., 2016. 384 p.
3. Дискобол [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Дискобол> (дата звернення 20.04.2022).
4. Музальов О. О. Культурологія: навч. пос. Львів, 2012. 185 с.

Голод Світлана Вікторівна – студентка групи ІСТ-19б, факультет комп'ютерних систем та автоматики, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: svit.holod16@gmail.com

Науковий керівник - Сідлецька Тетяна Іванівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: sidletska79@gmail.com

Holod Svitlana V. – student of the IIST-19b group, faculty for Computer Systems and Automation, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Supervisor - Sidletska Tetiana I., Candidate of Art Criticism (Ph.D.), assistant professor of Social and Political Sciences Department Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: sidletska79@gmail.com